

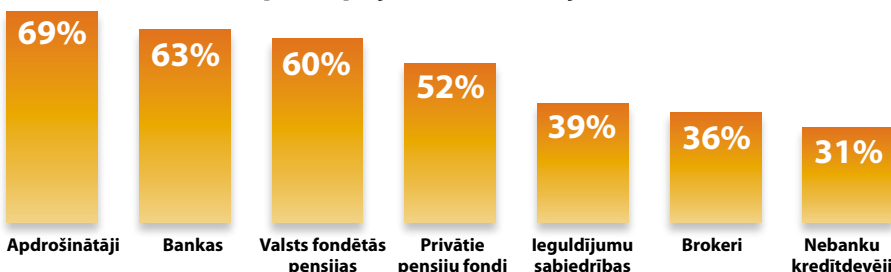

CERĪGI ASNI – vairāk uzticamies finanšu sektoram

Arī pavasarī savā ziņā ir ražas laiks, jo veikto iedzīvotāju aptauju datus saņemam gada sākumā. Šā gada aptauja rāda, ka gadu no gada pēc lielās krīzes Latvijas iedzīvotāji arvien vairāk uzticas finanšu pakalpojumu sniedzējiem un paļaujas, ka to darbība ir stabila. Pirms gada vidējais rādītājs bija 44%, šogad – 50%. Vislielāko uzticību un labu attieksmi pašlaik bauda apdrošināšanas sabiedrības – 69%, aiz tām komercbankas ar 63% un valsts fondēto pensiju sistēma ar 60%. Te jāpiebilst, ka komercbankām uzticēšanās pieaugums gada laikā bijis visstraujākais – par vairāk nekā 10% (2014. g. – 52%).

Mājsaimniecību attieksmi pret finansēm raksturo arī citi rādītāji, ko apkopo FKTK. Gada laikā iemaksas pensiju sistēmas trešajā līmenī kāpušas par 11 milj. euro, no jauna klāt nākuši 12 tūkstoši līgumu dzīvības apdrošināšanā ar uzkrājumu, un risku apdrošināšanā iedzīvotāju parakstīto prēmiju apmērs audzis par 10%. Kopējais kredītu slogs sarūk, un kavētu kredītu kopumā ir divas reizes mazāk – 9,8%, nekā bija tas bija krīzes smagākajā posmā (2011. gadā 19,6%), tomēr jauni apsvērti hipotekārie kredīti mājsaimniecībām no gada uz gadu tiek izsniegti biežāk, un tas liecina par finanšu situācijas uzlabošanos un šo gimeņu spēju uzņemties jaunas kredītsaistības.

Latvijas iedzīvotāju uzticēšanās finanšu sektoram/pakalpojumu sniedzējiem

Vai ir pareizi nodalīt kredītiestāžu un kredītiestāžu klientu uzraudzību? Bankas pieskata FKTK, bet banku klientus kā patērētājus PTAC. Manā ieskatā banku un klientu domstarpību cēlonis būtībā ir viens – nauda, tās aizdošanas un atmaksas noteikumi, kas ietverti līgumos.

Voldemārs Lauciņš Rīgā

Lai izprastu šādas prakses pamatojumu patērētāju jeb klientu (fizisko personu) aizsardzībā, mazliet jāieskatās pasaules vēsturē. Tirgus ekonomikā ražošana un patēriņš veido sabiedrības ekonomisko pamatu, proti, ikviens no mums ir patērētājs un izmanto daudz un dažādus pakalpojumus, iegādājas preces – izvēlas banku, apdrošinātāju u. c. FKTK uzraugamo finanšu institūciju pakalpojumus. Patērētāju tiesības pirmo reizi pasaulē tika oficiāli atzītas 1962. gadā ASV, kad prezidents Džons Kenedijs uzrunāja ASV Kongresu par nepieciešamību aizsargāt šīs lielākās ekonomiskās grupas intereses, jo – "mēs visi esam patērētāji".* Tātad tā ir īpaša tiesību joma, kas aptver daudzus ekonomikas sektorus. Latvijā visu patērētāju tiesību ievērošanu uzrauga PTAC, un netiek veidota atsevišķa institūcija katrā sektorā. Citiem vārdiem, kurpju, nau-

das vai šokolādes pircēji visi ir vienlīdz patērētāji, un nebūtu lietderīgi dalīt šīs ekonomiskās grupas tiesību aizsardzību pa vairākiem sektoriem un iestādēm, ērtāk taču ir vērsties par šiem jautājumiem vienā iestādē. Bet FKTK veic banku, apdrošinātāju, pensiju fondu un citu tirgus dalībnieku uzraudzību, sekojot to finansiālajiem rādītājiem, lai tie būtu stabili un droši un spētu sniegt sabiedrībai nepieciešamos pakalpojumus. Ikviens klients strīdus var risināt tiesā, taču tikai fiziskām personām patērētājiem ir šī privilēģija – patērētāju tiesības un to uzraugs PTAC. Acīmredzot šie jautājumi nav uzreiz izprotami, jo finanšu pratības aptaujā (SKDS, 2014) noskaidrojām, ka 65% Latvijas iedzīvotāju īsti nezina, kam sūdzēties par banku vai citu finanšu iestādi, un tikai 34% ir pārliecināti, ka zinās, kur vērsties, ja būs tāda nepieciešamība. Tāpēc vairāk par Latvijas atbildīgo institūciju kompetenci iesniegumu, sūdzību un strīdu izskatīšanā vienmēr iespējams uzzināt arī KLIENTU SKOLAS sadaļā "Pie kā tev vērsties?".

* Vairāk par patērētāju tiesību vēsturi un būtību varat lasīt nesen izdotajā PTAC direktora grāmatā – B. Vītolīņa, "Patērētāju tiesību aizsardzības pamati"//Zvaigzne ABC, 2015.

Bankas "Citadele" investora vērtēšana – noslēguma fāzē

Cik tālu FKTK tikusi ar "Citadeles" pircēju pārbaudi? Kādi ir pārbaudes rezultāti? Ko nozīmē publiski izskanējusi ziņa, ka pārdošanas cena varētu tikt grozīta?

Akcionāru pārbaudes lietas parasti ir laikietilpīgas, jo tikai pēc visas nepieciešamās informācijas saņemšanas uzraugs var pabeigt vērtēšanas procesu. Šajā investora vērtēšanas procesā bija jāpieprasa papildu informācija, kas radīja novirzi no iepriekš paredzētajiem termiņiem. Tagad, izskatot visus iesniegt-

tos dokumentus, FKTK ir sagatavojusi lēmuma priekšlikumu un iesniegusi to Eiropas Centrālajai bankai (ECB). Tālāko procesu virza ECB – ikviens lēmums tiek skatīts ECB Uzraudzības valdē, pēc tam ECB Padomē. Tādējādi procesa pabeigšana un skaidrība par gala lēmumu prasīs vēl kādu laiku. Jāatceras, ka FKTK vērtē tikai bankas iespējamo investora, par citiem pārdošanas nosacījumiem, t. sk. bankas cenu, vienmēr lemj tās īpašnieki, šajā gadījumā – Latvijas valsts (Privatizācijas aģentūra).

Jautājiet par tematiem saistībā ar finanšu pakalpojumiem – **FKTK eksperti jums atbildēs šajā slejā!**